

9 Justitie algemeen

voor terrorisme zie *bestuurlijke netwerkkaart terrorisme*

crisistypen	<ul style="list-style-type: none">• gijzelingen, kapingen, extremisme en dergelijke• problemen in penitentiaire inrichtingen• verstoring van de rechtspleging
bevoegd gezag	<ul style="list-style-type: none">• officier van justitie• College van procureurs-generaal• minister Veiligheid en Justitie• penitentiaire inrichting: directeur, landelijke coördinatie door Dienst Justitiële Inrichtingen DJI, officier van justitie, en alleen voor openbare veiligheid: burgemeester of voorzitter veiligheidsregio
soorten maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• normale strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde• bewaken en beveiligen penitentiaire inrichting: <ul style="list-style-type: none">• eigen maatregelen directeur en coördinatie DJI• rampenbestrijding continuïteit rechtspleging: <ul style="list-style-type: none">• minister Veiligheid en Justitie• president van een gerechtshof• president van een rechtbank

Opschaling

- De strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde ligt in beginsel bij een regioparket. Opschaling is mogelijk naar het College van procureurs-generaal en naar de minister van Veiligheid en Justitie (centralisatie).
- Opschaling kan asynchroon zijn: alleen (delen) van de informatievoorziening en het mediabeleid zijn opgeschaald, niet het treffen van maatregelen.
- Opschaling van het treffen van maatregelen kent twee stappen:
 - het zwaartepunt blijft decentraal, maar hoger gezag stuurt bij (aanwijzingen);
 - het hoger gezag neemt over.
- Het College van procureurs-generaal beslist op verzoeken tot bijstand met uitzondering van de inzet van bijzondere bijstandseenheden.

Over de inzet van bijzondere bijstandseenheden (ondergebracht in de Dienst speciale interventies DSI, onderdeel van het KLPD) beslist de minister en in een aantal gevallen de voorzitter van het College namens de minister.

Bewaken en beveiligen van objecten, diensten en personen

- Naast de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven is het uitgangspunt van overheidsoptreden dat decentraal (burgemeester of officier van justitie) wordt bepaald of veiligheidsmaatregelen door de overheid dienen te worden getroffen, tenzij op centraal niveau (het 'rijksdomein') wordt bepaald dat maatregelen nodig zijn.
- Voor bewaken en beveiligen in het rijksdomein kan de minister personen, objecten en diensten aanwijzen. De

burgemeester en officier van justitie voeren uit.

- Persoonsbeveiliging wordt uitgevoerd door het KLPD, zowel centraal als decentraal.
- In het kader van Nationale veiligheid wordt een landelijke aanpak ontwikkeld voor de verdeling van schaarste op het terrein van bewaken en beveiligen.

Gijzelingen, kapingen, extremisme e.d.

- Het regioparket informeert een burgemeester in geval van (mogelijke) effecten voor de openbare orde.
- De burgemeester heeft geen zeggenschap over de strafrechtelijke afhandeling van de gijzeling en dergelijke.
- Het Openbaar Ministerie heeft het gezag over de operatie en beslist over het moment van inzet van eenheden. Daaraan voorafgaand informeert hij de lokale driehoekspartners, zodat de burgemeester zo nodig tijdig de benodigde maatregelen kan treffen (zoals afzettingen, verkeersmaatregelen, op afstand houden van publiek, evacuatie van buurtbewoners).
- De afhandeling ligt in beginsel bij het parket. Opschaling kan plaatsvinden zoals hiervoor aangegeven.

Penitentiaire inrichtingen (p.i.)

- Een probleem van strafrechtelijke aard (bijvoorbeeld een gijzeling): normale afhandeling door de directeur in afstemming met een regioparket.
- Openbare orde speelt per definitie niet in een p.i., wel daar buiten: de directeur van de inrichting is verantwoordelijk voor de interne orde, de burgemeester is verantwoordelijk voor de openbare orde.
- Openbare veiligheid (brand, rampenbestrijding, geneeskundig) strekt zich wel uit tot het terrein van de p.i.: de directeur van de inrichting

treft eigen maatregelen, de burgemeester is eindverantwoordelijk. De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan desnoods evacuatie bevelen.

- Het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) van het ministerie van Veiligheid en Justitie coördineert landelijke maatregelen voor de p.i.'s, zoals interne bijstand en problemen met meerdere inrichtingen.

Continuïteit rechtspleging

- Als bijvoorbeeld een deel van het land wordt geëvacueerd, kunnen maatregelen worden getroffen voor de continuïteit van de rechtspleging; dat zijn tijdelijke maatregelen inzake de rechterlijke organisatie en procesrecht (zoals wijziging van termijnen en van verschillende vormvoorschriften).
- In dit verband zijn voor V&J rijksheren aangewezen die namens de minister maatregelen kunnen treffen. Deze aanwijzing is echter verouderd: de commissaris van de Koningin is aangewezen als rijksheer terwijl de (hoofd)officier van justitie namens de minister overleg voert op decentraal niveau en gemandateerd kan worden voor de uitoefening van noodbevoegdheden.

Relatie met regionaal beleidsteam en commissaris van de Koningin

- De (hoofd)officier van justitie (niet de zaaksofficier) maakt deel uit van een regionaal beleidsteam.
- Indien een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio een maatregel of het optreden van de hoofdofficier onverantwoord acht, kan hij:
 - op grond van zijn eigen noodbevoegdheden binnen het domein van openbare orde en veiligheid een bevel geven of voorschriften uitvaardigen en daarbij binnen dat kader de hoofdofficier dwingend bijsturen (dus zonder zich daarbij op het

terrein van het strafrecht te
begeven)

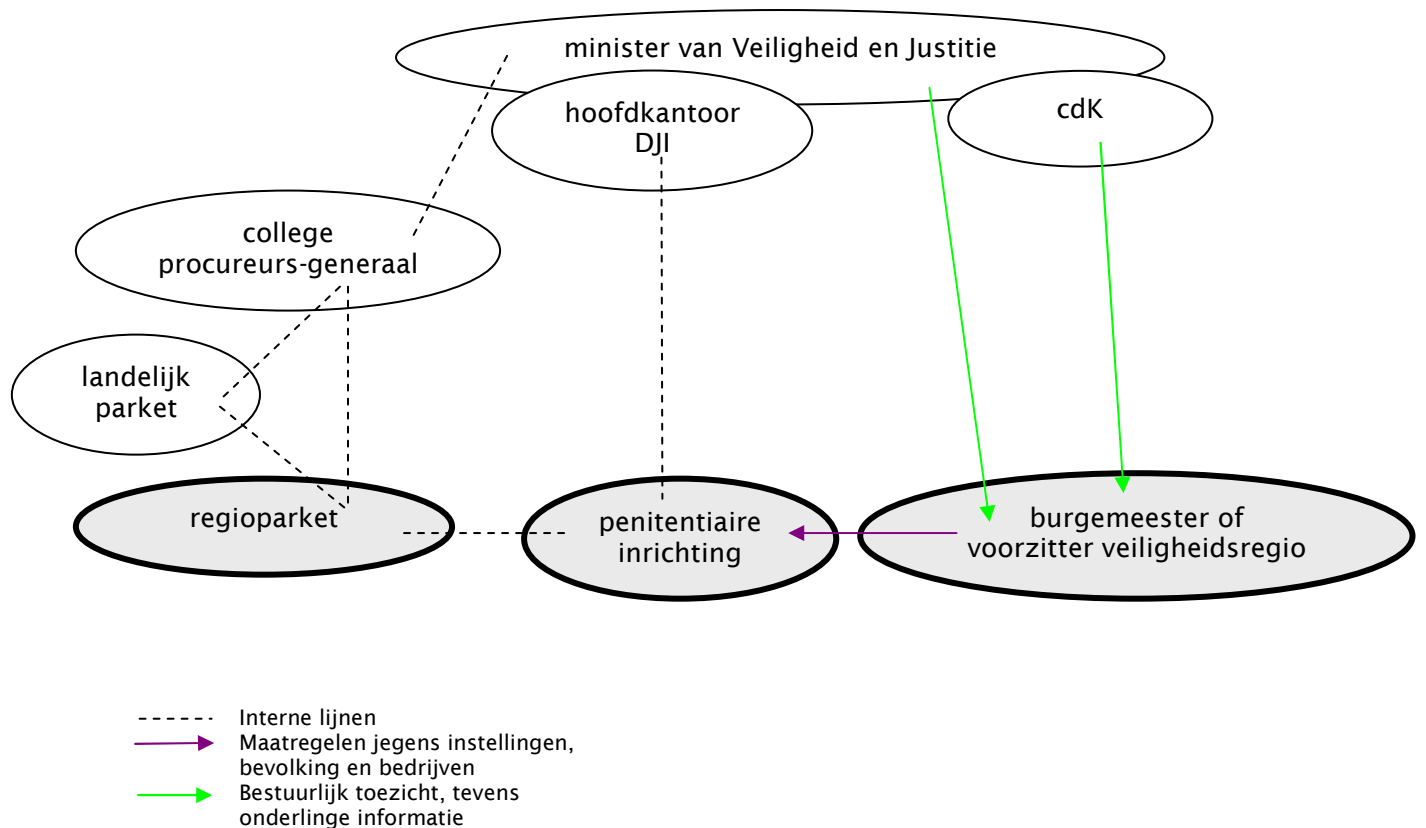
- aan de commissaris verzoeken te
intervenieren. De commissaris kan
een aanwijzing geven inzake
samenwerking in het regionaal
beleidsteam of - voor wat betreft
de maatregelen zelf - overleg
voeren met de hoofdofficier of

'bovenlangs' verzoeken jegens de
hoofdofficier dwingend op te
treden.

- Vice versa, als de hoofdofficier van
justitie een maatregel van een
burgemeester of voorzitter van een
veiligheidsregio onverantwoord acht,
kan hij verzoeken dat de commissaris
ingrijpt.

Functionele keten justitie algemeen

Algemene keten

Bijlage 9: bestuurlijke aandachtspunten justitie algemeen

bestuurlijke maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Bij incidenten van primair strafrechtelijke aard (conform Handboek Crisisorganisatie Openbaar Ministerie), bewaakt het Openbaar Ministerie effecten / neveneffecten teneinde andere sectoren of organisaties die kunnen worden getroffen tijdig te informeren. In het bijzonder informeert het regioparket een burgemeester in geval van (mogelijke) effecten voor de openbare orde of openbare veiligheid.• Bij incidenten van strafrechtelijke aard waarbij tevens de openbare orde in het geding kan zijn, zoals de nasleep van een gewelddadige overval of een gijzeling:<ul style="list-style-type: none">- bewaak de scheidslijn tussen justitie en de handhaving van de openbare orde.• Openbaar bestuur: bewaak gevolgen voor justitiële instellingen in geval van bijvoorbeeld een ramp /evacuatie: penitentiaire inrichtingen en rechtbanken/gerechtshoven/parketten; informeer het Openbaar Ministerie.
zichtbaarheid bestuur, media en informatievoorziening	<ul style="list-style-type: none">• Indien het noodzakelijk is of kan zijn dat de bevolking wordt geïnformeerd bewaakt het Openbaar Ministerie de afstemming met het openbaar bestuur hierover.• Indien er effecten / neveneffecten zijn voor andere sectoren dan alleen de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, bewaakt het Openbaar Ministerie de afstemming met deze sectoren en in het bijzonder het openbaar bestuur ten aanzien van berichtgeving aan de pers. <i>Zie ook de bestuurlijke aandachtspunten genoemd in de bijlage bij de bestuurlijke netwerkkaart rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde.</i>
coördinatie	<ul style="list-style-type: none">• Openbaar ministerie: bewaak afstemming met de Onderzoeksraad voor veiligheid conform het afstemmingsprotocol Onderzoeksraad voor veiligheid - Openbaar ministerie.